

Venezuela a Írán prohlubují spolupráci USA navzdory

- CZ24 News | 27. května 2022

VENEZUELA/ÍRÁN/USA: Přátelství dvou na první pohled protikladných režimů – socialistické Venezuely, kde většina obyvatel vyznává křesťanství a teokratického Íránu, který je baštou šíitského islámu – navázali tehdejší prezidenti Hugo Chávez a Mahmúd Ahmadínežád v odporu proti americkému imperialismu a sankcím. Přestože už v obou zemích vládou jiní lídři, pevné spojení trvá nadále.

Caracas a Teherán se dohodly na kooperaci pro boj proti americkým sankcím a posílení jejich ropného průmyslu. Venezuelský prezident Nicolás Maduro se v Caracasu na konci dubna setkal s íránským ministrem pro ropný průmysl Jawadem Owjim, aby posílili energetickou spolupráci. Maduro hostil íránskou delegaci v paláci Miraflores, kde uspořádali „produktivní setkání“ s cílem „prohloubit vazby bratrství a spolupráce mezi národy v energetických záležitostech“.

V příspěvku na Twitteru vyjádřil venezuelský vůdce svou vděčnost za pokračující podporu Íránu v boji karibské země za obnovu ekonomiky drcené americkým embargem. Prezident Maduro se zavázal „pokračovat v postupu na cestě vzájemného prospěchu pro naše národy“. Íránský ministr ocenil dlouhou historii bilaterálních vztahů, která sahá až do éry Huga Cháveze (1999 - 2013). „Chceme využít všechny naše kapacity k rozvoji společných vztahů a spolupráce,“ napsal na Twitteru. Íránský představitel rovněž uspořádal pracovní setkání s venezuelskou viceprezidentkou Delcy Rodríguezovou a ministrem ropy Tareckem El Aissamim. „Země přezkoumaly další příležitosti k posílení bilaterální spolupráce v ropném, plynárenském a petrochemickém sektoru, jakož i utužení aliance Caracas-Teherán v rámci Organizace zemí vyvážejících ropu (OPEC),“ stojí v prohlášení státní ropné společnosti PDVSA. Ministr Owji vyjádřil závazek Íránu pokračovat v budování „tras a mechanismů k překonání jednostranných donucovacích sankcí uvalených vládou USA a jejími spojenci proti venezuelskému lidu“.

Owjiho návštěva Venezuely přišla jen několik týdnů poté, co americká delegace jednala s prezidentem Madurem v Caracasu, protože globální ceny ropy prudce vzrostly kvůli rusko-ukrajinské válce. Bidenova administrativa však později objasnila, že zmírnění sankcí proti venezuelskému ropnému sektoru nebylo na pořadu dne. Írán, významný producent ropy, a Venezuela, která disponuje největšími prokázanými zásobami ropy na světě, v posledních letech trpí pod embargem Washingtonu. V listopadu 2018 Trumpova republikánská administrativa po odstoupení od přelomové jaderné dohody z roku 2015 znovu uvalila sankce na íránský ropný, petrochemický, lodní a finanční sektor. Íránská vláda však nedávno uvedla, že těžba ropy v zemi se zotavila na čísla před sankcemi s 3,8 miliony barelů denně (bpd). Poslední zpráva OPEC uváděla březnovou produkci Teheránu na 2,546 milionu bpd.

Venezuela je pod podobným silným tlakem od roku 2017, kdy ministerstvo financí USA uvalilo finanční sankce proti PDVSA a následně v roce 2019 ropné embargo a také sekundární sankce proti lodním společnostem a dalším zprostředkovatelům. Washingtonská donucovací opatření způsobila, že PDVSA byla odříznuta od mezinárodních trhů a zahraniční společnosti již nebyly schopny působit ve společných ropných podnicích. V důsledku toho těžba ropy klesla z 1,9 milionu barelů denně v roce 2017 na méně než 500 000 barelů denně do konce roku 2020. Venezuela se také vypořádala s akutním nedostatkem paliva poté, co Washington počátkem roku 2019 zabavil ropnou dceřinou společnost CITGO se sídlem v Houstonu, čímž zemi zablokoval příjem paliva a tolik potřebných příjmů. Situace se zhoršila poté, co USA v říjnu 2020 zakázaly dovoz ředidel a paliv.

Ve světle tvrdších amerických sankcí začaly Venezuela a Írán rozšiřovat své politické spojení a posilovat energetickou spolupráci, přičemž Teherán nabídl pomoc při obnově ropného průmyslu. V průběhu roku 2020 Írán poskytoval Caracasu nejméně pět dodávek paliva v rámci aliance, která byla v tomto roce podepsána. Stát na Středním východě rovněž poslal katalyzátory, náhradní díly a techniky, aby oživil jednotky na výrobu benzínu v rafinériích, které se nacházejí v komplexu Paraguana. Spolupráce mezi spojeneckými státy se nadále rozšiřovala díky dohodě o výměně ropy za kondenzát podepsané v září 2021 – od té doby Venezuela obdržela celkem sedm nákladů. Íránská lehká ropa byla klíčem k přeměně extra těžké ropy PDVSA na exportovatelné jakosti, což této jihoamerické zemi pomohlo dosáhnout mírného oživení produkce.

V posledních letech Venezuela posílala obchodní dohody s klíčovými spojeneckými zeměmi, aby čelila sankcím uprostřed rostoucích geopolitických změn, které ohrožují hegemonii USA. 29. dubna přivítala Madurova vláda tureckého ministra zahraničí Mevluta Cavusoglu. Caracas a Ankara podepsaly osm dohod v několika oblastech, včetně průmyslu, rybolovu, vzdělávání, zdraví a sportu, přičemž se zavázaly dále rozšířit spolupráci a obchod. Pro úplnost je třeba zdůraznit, že Turecko nikdy neuznalo pučistického samozvaného prezidenta Guaidóa a podpořilo Madura.

Autor: Filip Andler